

Овчарук О.В.,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач відділом компаративістики інформаційно-освітніх інновацій
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Міжнародні підходи до оцінювання інформаційно-комунікаційної компетентності в системі загальної середньої освіти

Постановка проблеми. Проблеми оцінювання інформаційно-комунікаційної компетентності (ІК-компетентність) в системі загальної середньої освіти у країнах Європи, зокрема, Європейського Союзу у порівняльно-педагогічному контексті є важливим напрямом дослідження для української системи освіти. Основна увага сьогодні спрямовується на з'ясування форм, методів, процедур здійснення оцінювання рівнів інформаційно-комунікаційної компетентності учнів, вчителів та керівників загальноосвітніх навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу. Країни Європи та ЄС відрізняються за економічними та освітніми показниками та досвідом, важливим для вітчизняної освіти є визначити шляхи, які обрали саме ті системи освіти, які нещодавно увійшли до європейського співтовариства і системи освіти яких були подібними до вітчизняної. Все це вимагає зміни ставлення, зокрема, до питань оцінювання ІК-компетентності у контексті інтеграційних процесів до європейського освітнього простору. Оцінювання рівня сформованості ІК-компетентності учнів, вчителів та керівників загальноосвітніх навчальних закладів є стратегічним завданням освітніх систем європейських країн.

В останнє десятиліття ХХІ ст. інтерес до питань оцінювання ІК-компетентності в педагогічній науці та практиці значно зріс. Сучасні дослідження даних проблем у світі зосереджується на рівнях сформованості ІК-компетентності: учнів початкових шкіл (Вілмс та ін.) в межах загальноосвітніх навчальних закладів (А. Вілохін, А. Ісаєва, Г. Сігеєва, В. Кальней, С. Шишов, Дж. Уілмс та ін.); при організації поточного відслідковування системи набутих знань, умінь і навичок учнів (В. Аванесов та ін.); при складанні навчальних програм (Д. Кемпбелл та ін.); управління якістю освіти на основі нових інформаційних технологій (Д. Матрос, Д. Полев, Н. Мельникова та ін.); удосконалення організації освітнього процесу.

Важливим є аналіз та узагальнення досвіду країн Європейського Союзу, міжнародних організацій та ініціатив (ЮНЕСКО, ECDL, MICROSOFT, INTEL та ін.). В економічно розвинених європейських країнах, наприклад, Швеції, Данії, Великій Британії, Австрії, Польщі, Німеччині, де розроблено та впроваджуються стандарти ІК-компетентності на всіх рівнях освіти, існують системи обов'язкового моніторингу та сертифікації ІК-компетентності учнів, вчителів та керівників навчальних закладів [3].

Для європейського співтовариства властиво окремо оцінювати інформаційно-

комунікаційну компетентність як сукупність складових, пов'язаних з «вмінням вчитися» та з можливостями доцільного використання відповідних комп'ютерних, в тому числі й телекомунікаційних, засобів. Процедури оцінювання ІК-компетентності мають враховувати необхідність включення елементів знань, вмінь та навичок учнів, вчителів та керівників ЗНЗ, які пов'язані з пошуком та використанням відомостей та даних, їх аналізом та оцінюванням для навчальних потреб. Разом з тим, для проведення оцінювання обов'язковим є розмежування поняття інформаційно-комунікаційної компетентності та інформаційної грамотності, мережної грамотності, Інтернет-грамотності, цифрової грамотності, медіа грамотності та комп'ютерної грамотності та ін.

Сьогодні набуває поширення та популярності така форма оцінювання, як тестування, особливо при проведенні оцінювання ІК-компетентності. Важливим є вибір таких форм оцінювання, які змогли б найбільш відповідно відобразити реальний стан компетентності суб'єкта оцінювання. Серед форм тестування, наприклад, Міжнародна комісія з тестування (ІТС), виокремлює індивідуальне тестування (напр., з метою профорієнтації); такі техніки оцінювання, як тести з множинним вибором, оцінка успішності виконання завдань, структуровані та неструктуровані інтерв'ю, оцінка діяльності групи [1].

Серед форм оцінювання (контролю), що застосовується у навчальних закладах, існує три таких основних його види:

- *поточне оцінювання* (перевірка засвоєння та оцінка результатів уроку, постійне відстеження вчителем роботи всього класу та окремих учнів. Недоліком такої форми є зосередження уваги вчителя на окремих учнях, або на тих, хто відстає у навчанні.;
- *періодичне оцінювання* (перевірка ступеня засвоєння матеріалу за певний період часу (чверть, півріччя), або за вивченим розділом та темою. Такий вид перевірки проводиться зазвичай разом з поточним контролем;
- *підсумкове оцінювання* (проводиться при переході учня на наступний ступінь навчання, або у наступний клас. Завдання даної форми оцінювання – зафіксувати мінімум підготовленості учня, що забезпечить йому подальше навчання. Якщо учні оволоділи основними елементами навчального матеріалу, їх знання та компетентності оцінюються позитивними оцінками.

Серед важливих розробок, якими керується міжнародна спільнота при дотриманні вимог до оцінювання компетентностей учнів, слід виділити розроблені Американською федерацією вчителів та Національною радою з вимірювань в освіті (США) Стандарти компетентності вчителя у організації та проведенні оцінювання учнів [2].

Було виділено сім основних вимог:

- стандарти є вказівкою для освітян для розробки та впровадження програм підготовки вчителів;
- стандарти є орієнтиром для самооцінювання вчителя та визначення їхніх потреб у професійному розвитку щодо оцінювання учнів;
- стандарти є орієнтиром для оцінювання спеціалістів під час підготовки та підвищення кваліфікації вчителів щодо концептуальних основ оцінювання учнів у більш широкому сенсі, ніж це було раніше;
- стандарти мають бути інкорпоровані до системи післядипломної освіти вчителів та сертифікаційних програм вчителів. При цьому вчителі, які мають недостатній рівень компетентності, повинні мати можливість їх набувати до того, як до них будуть застосовані атестаційні процедури[1].

Висновки. Аналіз сучасних підходів до здійснення оцінювання, огляд зарубіжного та вітчизняного досвіду надали можливість стверджувати про те, що питання оцінювання інформаційно-комунікаційної компетентності в Україні є надзвичайно важливим, особливо в умовах сучасних реформ.

Список використаних джерел

1. ITC Guidelines on Quality Control in Scoring, Test Analysis, and Reporting of Test Scores. International Journal of Testing. ITC (2001)., 1: 95-114. [Електронний ресурс] . – Режим доступу - <http://www.intestcom.org/upload/sitefiles/qcguidelines.pdf>
2. Romani, J.- Strategies to Promote the Development of E-competencies in the Next Generation of Professionals:European and International Trends.- Monograph No. 13 November 2009.- Communication and Information Technology Department.- Latin-American Faculty of Social Sciences, Campus Mexico (FLACSO-Mexico).- 57 p.
3. UNESCO ICT Competency Framework for Teachers.Version 2.0. - United Nations Educational,Scientific and Cultural Organization. - Paris, 2011. – 95 p.